

Skæv sundhed kræver fælles indsats

- Unikt initiativ på Lolland-Falster bygger bro på tværs

Af Jens Stenbæk, regionsrådsformand i Region Sjælland, Holger Schou Rasmussen, borgmester i Lolland Kommune, og John Brædder, borgmester i Guldborgsund Kommune

Sammen kan vi mere end hver for sig. Ved at samarbejde og tænke på tværs, kan vi i fællesskab styrke både sundhed, kvalitet og økonomi, og sammen skabe en region i større balance.

Det er en model, der netop nu bliver udviklet på Lolland-Falster, og på sigt kan give ny viden og inspiration - også i en regional, national og global kontekst.

I Danmark lever en kvinde i gennemsnit i 82,7 år. Det er længe og vi bliver ældre og ældre. I hvert fald nogen af os! For der er stor forskel på, hvor længe vi lever og hvor godt vi har det, alt efter hvor vi bor og hvor meget vi tjener.

Social ulighed er en overset problematik i vores sundhedsindsats. Uddannelse, job og økonomi sætter hver dag en markant ramme

Social ulighed i sundhed

- Andelen af danskere over 40 år, der lever med multisygdom er højere blandt personer uden uddannelse end blandt personer med lang videregående uddannelse.
- Socialt udsatte benytter ikke de forebyggende tilbud i samme grad som andre. Det gælder f.eks. screenings- og vaccinationsprogrammer.
- Borgere med mindre end 10 års skolegang har væsentlig større risiko for at blive indlagt akut, end personer med mere end 14 års uddannelse.

om vores liv og vaner - også når det handler om rygning, kost, alkohol og motion. Eller mangel på samme.

Antallet af patienter der får konstateret KOL er f.eks. dobbelt så højt blandt borgere med kort uddannelse, end blandt borgere med lang uddannelse. Det samme gælder for hjertekarsygdomme; Her har borgere med kort uddannelse op til 45 procent større risiko for at dø af deres sygdom, end borgere med lang uddannelse.

For de mest udsatte kan der let opstå en negativ social arv, der ofte i både anden og tredje generation gør det nødvendigt at slå med et hårdtprøvet helbred og en alt for kort levetid.

Det er et problem. Ikke blot i Lolland og Guldborgsund, men i de store dele af Danmark, hvor de socioøkonomiske forhold ikke altid giver medvind. Det er desuden dyrt; Et højt forbrug af akutte sundhedsydelse, genoptræning og hjemmepleje kan let slå bunden ud af selv det bedste budget og sætte en effektiv stopper for enhver form for vækst.

Vi er derfor *nødt* til at se på vores sundhedsindsats fra et nyt og mere fælles perspektiv. Det handler om at sikre en bedre balance, skabe mere sundhed og mindre ulighed. En opgave vi bedst kan løse i fællesskab - på tværs af både organisatoriske, faglige og politiske skel.

Vi har chancen netop nu; Med et økonomisk opsving, lav ledighed

Broen til Bedre Sundhed

Broen til Bedre Sundhed arbejder med Institute for Healthcare Improvement's (IHI) "triple aim"-strategi. Det handler om at opnå: (1) Mere sundhed og trivsel, (2) Større kvalitet og (3) Bedre økonomi.

Der er seks indsatsområder. Det går f.eks. ud på at skabe bedre vilkår for børn og unge, styrke et sundt erhverv og sikre en stærkere indsats for kronisk syge.

Alle mål evalueres systematisk. Fra middellevetid, uddannelse og trivsel blandt skolebørn, til antallet af patienter pr. læge og kommunale sundhedsudgifter pr. borger.

og god udsigt til store investeringer, er der optimal grobund for at kickstarte en forandring. En chance for at få alle med.

Broen til Bedre Sundhed

Vores udspil hedder Broen til Bedre Sundhed. Et unikt initiativ, hvor Lolland Kommune, Guldborgsund Kommune, Region Sjælland, de praktiserende læger og Business LF er gået sammen om at styrke og udvikle en fælles og mere helhedsorienteret indsats. Med et løbende fokus på at få vores samlede ressourcer til at spille bedst muligt sammen.

Det er ikke gjort imorgen, det ved vi godt. Vi arbejder i et langsigtet perspektiv, der rækker mere end 20 år frem og dermed langt forbi både budgetår og valgperioder. Det er et interventionsbaseret eksperimentarium, hvor det tager tid at arbejde med ressourcer, social

kapital, levevilkår og livskvalitet. Ikke mindst for fremtidens voksne.

Unik forskning baner vejen

Som et vigtigt fundament, har vi netop sat gang i et nyt, stort forskningsprojekt: En gigantisk undersøgelse af sundhed, helbred og trivsel, i alle aldre og på tværs af familiemønstre. Også kaldet Lolland-Falster Undersøgelsen.

Der står op mod 100 forskere bag, fra både ind- og udland, og der bliver forsket i alt fra kræft, diabetes og nyresygdomme, til livskvalitet, trivsel og social ulighed.

Det er første gang i Danmark, at der bliver gennemført en så omfattende undersøgelse i et landområde, og med et familiebaseret fokus på husstande er vores design noget nær unikt - også på verdensplan. Det giver mulighed for at forske i *sammenhænge* mellem sundhed, arv og sociale forhold.

Over de næste fire år vil op mod halvdelen af områdets befolkning få en invitation til at være med,

og det er derfor oplagt, at undersøgelsen også kan have en vis opsporende effekt. Ikke mindst når det handler om de store folkesygdomme. Det kan være med til at styrke områdets sundhed og sikre et medicinsk løft.

Undersøgelsen er desuden et boost; Vi forventer, at den kan skabe op mod 20 nye arbejdspladser og et nyt forskningsmiljø lokalt i Nykøbing Falster. Det kan gøre det lettere at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft i et område, der ellers lider hårdt af lægemangel - med en aldrende lægestand og et stort antal patienter pr. læge.

Udvikling i fællesskab

Både Lolland-Falster Undersøgelsen og Broen til Bedre Sundhed handler om at skabe udvikling i fællesskab. På tværs og på trods af social ulighed. Det kan give større kvalitet, bedre sundhed for den enkelte og sikre, at vi får mest muligt ud af de penge, vi har til rådighed.

Det handler ikke kun om os selv, vi skal også være dygtige til at

inddrage det lokale foreningsliv og civilsamfund. En ofte markant ressource i et landområde, hvor de sociale fællesskaber har let ved at gro. Alene i Lolland og Guldborgsund kan vi prale af mere end 600 frivillige foreninger, og er der behov for ekstra gødning, taler Lolland-Falster Lovestorm sit eget sprog - gruppen har forlængst rundet 22.000 medlemmer på Facebook.

En ny model?

Med Broen til Bedre Sundhed arbejder vi systematisk med mål, dokumentation og evidensbaseret viden. Godt i tråd med både den aktuelle økonomiaftale og den tidligere regerings "Jo før, jo bedre".

Det er samtidig en model, der er let at overføre, udvikle og tilpasse. Også til andre områder i Danmark eller i et større og mere globalt perspektiv. I Lolland og Guldborgsund kan vi se, at det virker. Og at det gør en forskel. Vi opfordrer derfor hermed flere til at gøre det samme.

Broen til Bedre Sundhed – Et par eksempler

Sund Uddannelse

Sund Uddannelse er et tre-årigt forløb, der går ud på at gøre de lokale folkeskoler til et sundt sted at være og lære. Det handler om sund mad, mere motion, ingen røg og gode vaner.

Projektet er støttet af Trygfonden og skal være med til at skabe mere samarbejde på tværs. Ikke blot mellem lærere, forældre og elever, men også mellem idrætsorganisationer, lokale foreninger og kommunens sundhedskonsulenter, tandpleje eller sundhedspleje.

Sammen om min vej

"Sammen om min vej" er et nyt initiativ, der skal hjælpe de mest sårbare borgere, som har mange kontakter til sygehus, psykiatri eller kommune.

I en tæt dialog med de enkelte borgere, sætter vi fokus på deres ressourcer og behov, og lader dét være et udgangspunkt for, hvad vi (på tværs af både faglige og organisatoriske skel) skal sætte i værk.

Det giver et mere koordineret og personcentret forløb, hvor den enkelte får en bedre kvalitet og en større effekt af sin behandling. Samtidig får vi en bedre sundhedsøkonomi.

Fælles om børn og Unge

På børne- og ungeområdet er der netop sat gang i et nyt tværsektorielt samarbejde. Med chefer fra henholdsvis Lolland og Guldborgsund Kommuner, børnepsykiatrien og børneafdelingen på Nykøbing Falster Sygehus.

Sammen skal de blandt andet styrke indsatsen og samarbejdet omkring børn og unge, der enten selv har traumer og psykiske vanskeligheder, eller er pårørende til psykisk syge forældre.